

Nr 601.

Av herr **Dahlgren m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 177, med förslag till lag om ändring i värnpliktslagen m. m.

Frågan om värnpliktstidens längd är synnerligen viktig. Lång värnpliktstid betyder försämrade civila utbildningsmöjligheter och även ekonomiska svårigheter. Det är därför av största vikt, att värnpliktstiden göres så kort som möjligt, dock utan att berättigade krav på utbildningens kvalitet åsidosattes.

På grundval av en utredning företagen av 1949 års gruppchefsutredning förelägges nu ett förslag om förlängd värnpliktstjänstgöring. Denna förlängning gäller alla värnpliktiga, trots att utredningen främst sysslat med hur gruppcheferna skall erhålla en förbättrad utbildning.

Enligt utredningens åsikt skall den förbättrade gruppchefsutbildningen genomföras på bekostnad av en försämring av utbildningen för de värnpliktiga i allmänhet. Sålunda säges å s. 21 i Kungl. Maj:ts proposition nr 177, att underbefällets antal på plutoner, sammansatta av värnpliktiga i allmänhet, skall minskas från tre till två.

Detta medför, att de värnpliktiga i allmänhet ges minskade möjligheter till utbildning. Målsättningen borde i stället vara att ge den värnpliktige bästa möjliga utbildning, så att han får största möjliga handlingskraft och förmåga att uppträda självständigt.

Utredningen menar också, att många utbildningsmoment kunde medhinnas på betydligt kortare tid, om icke de värnpliktigas attityd till utbildningen vore passiv eller negativ. Den berör också något orsaken härtill.

Det vore här på sin plats att diskutera åtgärder för att genomföra en fördjupad demokratisering av vårt försvar. Endast på denna väg kan ett positivt intresse från de värnpliktigas egen sida erhållas. Man kommer icke att erhålla ett mera positivt intresse genom de åtgärder, som nu föreslås och som främst går ut på att förlänga värnpliktstiden med 20 dagar.

Denna förlängning är icke heller nödvändig. Visserligen anser utredningen att en del spilltid kan tillvaratagas, men frågan om spilltiden har icke utretts på ett sådant sätt, att skälen för en förlängning av värnpliktstiden blivit övertygande. Det socialdemokratiska ungdomsförbundet är av samma mening, då det i sitt yttrande säger: "Dock är det enligt förbundets mening icke tillräckligt styrkt att denna utökning måste bli så omfattande som utredningen föreslagit."

För att stimulera intresset för de värnpliktiga befälseleverna föreslås en uttryckningspremie på kr. 200: — för gruppchefsutbildade och kr. 100: — för föregångsmän.

Utryckningspremier bör emellertid utgå åt alla värnpliktiga, och från den kommunistiska riksdagsgruppens sida har tidigare förslag väckts härom. De ekonomiska svårigheter, som värnpliktstjänstgöringens fullgörande medför, drabbar alla värnpliktiga, och den stimulerande inverkan en utryckningspremie har bör också ges de värnpliktiga i allmänhet. Varje värnpliktig, som fullgjort sin tjänstgöring utan väsentlig anmärkning, bör därför tillerkännas en utryckningspremie av en krona per tjänstgöringsdag, och härutöver kunde särskilda premier utgå till gruppchefsutbildade och föregångsmän såsom föreslagits i motion nr 107 i andra kammaren.

Med hänvisning till ovanstående föreslås,

att de värnpliktigas utbildningstid icke förlänges.

Stockholm den 17 april 1952.

Gunnar Dahlgren.

H. Hagberg.

Fritjof Lager.

Gerda Nilsson.
